

اندیشه‌های مجلس خبرگان

مجموعه مقالات - ۱۹ مهر ماه ۱۳۹۵

شکایت آل سعود از ایران در شورای امنیت؛ موانع پیش رو و اهداف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه مقالات

شکایت آل سعود از ایران در شورای امنیت: موانع پیش رو و اهداف

کاری از اندیشکده راهبردی تبیین

وبسایت اندیشکده: www.Tabyincenter.ir

نشانی: تهران، خیابان پاسداران، چهارراه فرمانیه، **خیابان شهید آیت الله نمر** (بوستان سابق)،

خیابان نسترن، پلاک ۳۲

کد پستی: ۱۹۵۷۶۶۴۷۳۴

تلفن: ۲۶۱۵۳۳۲۹

نمابر: ۲۶۱۵۳۳۲۹

فهرست

مقدمه / ۲

۱- قطعنامه ۲۲۱۶ و بندی که مستمسک آل سعود برای شکایت بوده است / ۵

۲- محدودیت‌ها و محذوریتهای آل سعود برای محکوم کردن ایران در شواری امنیت / ۹

۳- بررسی اهداف سیاسی آل سعود از ارائه شکوائیه / ۱۸

۴- واکنش‌های متقابل ایران در مقابل شکوائیه آل سعود / ۲۴

جمع بندی / ۲۷

منابع / ۲۹

(جهت دسترسی آسان تر به مطالب، می‌توانید روی عنوان مورد نظر کلیک کنید)

مقدمه

عربستان سعودی طی یک شکوائیه رسمی، ایران را به نقض قطعنامه ۲۲۱۶ سازمان ملل و حمایت از انصار الله در حمله به بخش‌های جنوبی عربستان متهم کرده است. آل سعود در شکایت خود مدعی شده که انصار الله و متحدانش با حمله موشکی به مناطق جنوبی عربستان صدها غیرنظامی را کشته و به زیرساخت‌ها و زیربناهای غیرنظامی از جمله مدارس و بیمارستان‌ها در مناطق نجران و جیزان و عسیر در جنوب عربستان آسیب رسانده‌اند. گزارش عربستان از «نقض قطعنامه شورای امنیت از سوی ایران» ۲۴ شهریور ۹۵ به وسیله «یحیی المعلمی» نماینده دائم آل سعود در سازمان ملل تقدیم شورای امنیت شده است. شکایت مذکور چند روز پس از اظهارات جان کری وزیر امور خارجه آمریکا تنظیم شده و تحویل شورای امنیت گردیده است. جان کری در سفری که در ۴ شهریور به عربستان

سعودی داشت، با مشروع دانستن تجاوز آل سعود به یمن گفت «ما متوجه هستیم که عربستان سعودی به تهدیدهای واقعی پاسخ می‌دهد که در مرزهایش وجود دارند.» جان کری همچنین بایان جمله ذیل چراغ سبز و نقشه راه برای شکایت از ایران را پیش روی آل سعود قرارداد؛ «ارسال سلاح از ایران برای شورشیان شبه‌نظامی شیعی مذهب حوثی یمن باید قطع شود. چراکه همین موشک‌ها هستند که شهروندان عربستانی را قربانی می‌کنند.» (۱)

عربستان چندروز پس از این اظهارات، به طرح شکایت از ایران در شورای امنیت مبادرت ورزید. این موضوع، همسویی، همدستی و حرکت محور اشغال و ارتجاع در مسیری واحد علیه محور مقاومت را به اثبات می‌رساند. اما فارغ از این موضوع، طرح شکایت آل سعود در مسیر اثبات و محکومیت ایران در شورای امنیت با دشواری‌های فراوانی مواجه است. تأیید و تصویب کمیته نظارت بر اجرای قطعنامه ۲۲۱۶ و نیز تأیید و

تصویب ۵ عضو دائم شورای امنیت، از جمله موانع پیش روی این شکوائیه برای محکوم کردن ایران در شورای امنیت هستند. از سویی در صورت اثبات چنین اتهامی، بیانیه‌ای که علیه ایران صادر می‌شود به لحاظ حقوقی الزام‌آور نخواهد بود. لذا به نظر می‌رسد عربستان با طرح این شکوائیه اهداف دیگری را دنبال می‌کند. در این یادداشت ضمن اشاره به محدودیت‌ها و محذوریت‌های آل سعود برای محکوم کردن ایران در شورای امنیت، اهداف سیاسی آل سعود از ارائه شکوائیه مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

اندیشکده راهبردی تبیین

۱- قطعنامه ۲۲۱۶ و بندی که مستمسک آل سعود برای شکایت بوده است

انصار الله و کمیته‌های انقلابی در ماه‌های آخر سال ۹۳ به سمت صنعا پایتخت یمن پیشروی کردند. این پیشروی به منظور تحقق بخشیدن به مطالبات انقلابی مصادره شده از سوی شورای همکاری خلیج فارس و نیز به منظور بازگرداندن انقلاب به مسیر اصلی خود صورت پذیرفت. عبدربه منصور هادی رئیس‌جمهور مستعفی یمن در واکنش به این پیشروی به همراه خالد بحاح نخست‌وزیر از سمت خود استعفا داده و در اقدامی نمایشی و به منظور افزایش فشار بر انقلابیون به عدن و از آنجا به عربستان سعودی فرار کردند. بعد از این حوادث، عربستان در ۶ فروردین ۹۴ تهاجم و تجاوز نامشروعی را علیه یمن آغاز کرد. متعاقب این تحولات شورای امنیت ضمن چشم بستن بر تجاوز آل سعود، قطعنامه ۲۲۱۶ را علیه انقلاب یمن تصویب کرد. قطعنامه مذکور در ۲۵ فروردین ۹۵ و در اثنای بررسی اوضاع

یمن با ۱۴ رأی مثبت اعضا دائم و غیر دائم و یک رأی ممتنع روسیه تصویب شد. پیش نویس قطعنامه ۲۲۱۶ پیش تر از سوی اردن و به نمایندگی از اعضای شورای همکاری خلیج فارس ارائه شده بود که شورای امنیت ضمن پذیرش بی چون و چرای مفاد پیش نویس، آن را به قطعنامه تبدیل کرد. در این ماجرا آمریکا و عربستان از رهگذر تطمیع و تهدید، دیگران را مجاب کردند تا قطعنامه ۲۲۱۶ را نیز مانند سایر قطعنامه‌های مربوط به انقلاب یمن، ذیل فصل هفتم منشور سازمان ملل متحد تصویب نمایند. مهم‌ترین بندهای این قطعنامه موارد ذیل را شامل می‌شود:

آل سعود برای دستیابی به مطلوب از مسیر حقوقی و قرار دادن شکایت در ذیل فصل ششم و هفتم با دشواری‌های فراوانی مواجه است که این دشواری‌ها در دو سطح ساختاری (سازوکار اداری) در دستور کار قرار گرفتن شکایت) و سیاسی قابل تقسیم‌بندی می‌باشند.

۱-خارج شدن انصار الله و کمیته‌های مردمی از پایتخت و نهادهای دولتی

۲-تحويل دادن سلاح‌های سنگین و عقب‌نشینی انصار الله از شهرها

۳-زمینه‌سازی برای تشکیل دولت انتقالی

۴-اعمال تحریم و مسدود کردن دارایی‌های رهبران انقلاب و هم‌پیمانان شان

۵-پایان دادن به تحریکات انصار الله در مرزها و تهدیدات کشورهای همسایه

۶-تحریم تسلیحاتی انصار الله و عدم تجهیز و تسلیح نیروهای انقلابی از سوی سایر دولت‌ها (۲)

طرح شکایت عربستان از ایران در شورای امنیت با تمسک به بند ششم بوده است. بند یادشده، انصار الله و کمیته‌های انقلابی را تحریم تسلیحاتی کرده و تجهیز و ارسال سلاح به این نیروها را ممنوع دانسته است. از طرفی همان‌طور که اشاره شد، قطعنامه ۲۲۱۶ ذیل

فصل هفتم تصویب شده و بر اقدامات قهری شورای امنیت دلالت دارد. طبق مواد ۴۸ و ۴۹ منشور همه اعضای سازمان ملل باید مفاد قطعنامه‌های تصویبی ذیل فصل هفت را پذیرفته و از آن تبعیت کنند. در غیر این صورت با برخوردهای تنبیهی و قهرآمیز شورای امنیت مواجه خواهند شد. لذا عربستان با دستمایه قرار دادن این بند قطعنامه و متهم کردن ایران به نقض مواد ۴۸ و ۴۹، طرح شکایت از ایران را مطرح کرده است.

آل سعود نیز تلاش می‌کند در راهبرد تشدید ایران‌هراسی حرکت کرده و ضمن همراه‌سازی سایر کشورهای منطقه و فرامنطقه، شرایط و زمینه را برای اعمال تحریم و محدودسازی ایران مهیا کند. ایجاد فضای منفی در زمینه‌های سیاسی، نظامی، حقوقی و امنیتی هدف دیگر ایران‌هراسی سعودی‌ها است.

۲- محدودیت‌ها و محذوریت‌های آل سعود برای محکوم کردن ایران در شورای امنیت

منشور سازمان ملل متحد، مقامات و مراجعی که می‌توانند برای ارجاع اختلافات بین‌المللی به شورای امنیت مراجعه کنند را مشخص کرده است. بند ۱ ماده ۳۵ سازمان ملل اشاره می‌کند که هر عضو ملل متحد می‌تواند توجه شورای امنیت یا مجمع عمومی را به هر اختلاف یا وضعیتی جلب کند (۳)

منوط به اینکه آن اختلاف یا وضعیت، تهدیدکننده صلح و امنیت بین‌المللی باشد. بند ۲ ماده ۳۵ این حق را برای کشورهای غیر عضو نیز قائل می‌شود که بتوانند اختلاف و شرایط تهدیدکننده صلح را به شورای امنیت گزارش داده و علیه نقض‌کننده صلح شکوائیه‌ای تنظیم کنند. لذا در مرحله اول این شکایت امری عادی به نظر می‌رسد که موارد مشابه آن از سوی کشورهای مختلف به کرات به ثبت رسیده است. مصادیق متأخر این شکایت‌ها را می‌توان در موارد ذیل مشاهده کرد؛

شکایت بغداد از آنکارا برای ورود نیروهای نظامی ترکیه به شمال عراق، شکایت ایران از عربستان به دلیل ممانعت نیروهای آل سعود از کمک‌رسانی ایران به یمن و یا شکایت فلسطینیان از رژیم نامشروع صهیونیستی به سبب گسترش شهرک‌سازی در سرزمین‌های اشغالی. اما آنچه در این میان مهم به نظر می‌رسد، توانایی مسکوت نگذاشتن این شکایت‌ها و گنجاندن آن‌ها ذیل فصل ششم و هفتم منشور سازمان ملل متحد می‌باشد.

در این مرحله است که شورای امنیت در مقام رسیدگی به شکایت به موضوع ورود کرده و آن را ذیل فصل ششم (حل اختلاف از مسیر مسالمت‌آمیز مانند مذاکره، سازش و میانجیگری) و یا هفتم (اتخاذ تصمیمات الزام‌آور مانند صدور قطعنامه) دسته‌بندی نموده و سپس بررسی می‌کند. اگر مسیر گفته‌شده طی نشود، از لحاظ حقوقی شکایت «کان لم یکن» تلقی شده و به آرشیو شورای امنیت منتقل خواهد شد.

با این حال اثرات و پیامدهای سیاسی این شکایت می‌تواند بر تصمیم‌گیری آینده شورای امنیت اثرگذار باشد. آل سعود برای دستیابی به مطلوب خود از مسیر حقوقی و قرار دادن شکایت در ذیل فصل ششم و هفتم با دشواری‌های فراوانی مواجه است که این دشواری‌ها در دو سطح ساختاری (سازوکار اداری در دستور کار قرار گرفتن شکایت) و سیاسی قابل تقسیم‌بندی می‌باشند.

۱-۲- موانع ساختاری آل سعود در مسیر پیگیری شکایت

شورای امنیت برای قطعنامه‌هایی که ذیل فصل هفتم صادر می‌شوند، معمولاً یک «کمیته اجرایی» پیش‌بینی کرده است. این کمیته با مشارکت نمایندگان همه اعضای شورای امنیت تشکیل شده و بر حسن اجرای قطعنامه نظارت می‌کند.

هموارسازی راه برای اجرایی شدن قطعنامه‌ها، ارائه گزارش‌های متناوب ۶۰ روزه از روند اجرایی شدن قطعنامه‌ها و معرفی کردن مصادیق و ناقضین مفاد قطعنامه‌ها به شورای امنیت، از جمله وظایف کمیته اجرایی می‌باشد. (۴)

شورای امنیت در تاریخ ۷ اسفند ۹۲ به اتفاق اعضا، قطعنامه ۲۱۴۰ را در مورد یمن به تصویب رساند. قطعنامه مزبور که در آستانه انقلاب دوم مردم یمن و با مداخله گری آمریکا و عربستان تصویب شد، دارای ۳۳ بند می‌باشد که در بند ۱۹ ضرورت تشکیل کمیته نظارت بر حسن اجرای قطعنامه پیش‌بینی شده است. بند ۱۹ وظایفی برای کمیته در نظر گرفته که مهم‌ترین آن‌ها به شرح ذیل می‌باشند:

- برنامه‌ریزی برای برقراری گفتگو میان طرف‌های درگیر و تلاش برای رفع سوء تفاهمات کشورهای ذینفع
- ارائه گزارش کامل از کنفرانس گفتگوهای ملی

یمن

-ارائه گزارش ۶۰ روزه از خشونت و ورزی اعضای درگیر
و نقض‌های مفاد قطعنامه و مسائل حقوق بشری
-و....(۵)

با توجه به این چارچوب آل سعود برای محکوم کردن ایران به نقض مفاد قطعنامه ۲۱۴۰ و ۲۲۱۶ نیاز به مجاب کردن کمیته اجرایی دارد. دستیابی به این مطلوب و اثبات این ادعا از رهگذر ارائه مستندات حاصل خواهد شد. عربستان باید دلایل متقن و مستندات اثبات‌پذیر خود را تقدیم کمیته اجرایی نماید. کمیته اجرایی نیز موضوع را بررسی کرده و در صورت صحت ادعاها، کمک ایران به انصار الله و نقض قطعنامه راطی گزارشی به شورای امنیت تقدیم خواهد کرد. اما آنچه در ابتدای امر، طرح عربستان برای پیگیری شکایت را عقیم می‌گذارد، نبود شواهد و مدارک متقن برای اثبات چنین ادعایی است. عربستان جز ادعای رسانه‌ای و دامن زدن به جنگی نامتعادل (۶) سندی قابل اتکا برای اثبات ادعای خود ندارد.

این موضوع را نمایندگی دائم جمهوری اسلامی ایران نزد سازمان ملل متحد نیز تأکید کرده است: «در نامه عربستان سعودی، به ادعاهای بی‌اساسی اشاره شده که تاکنون هیچ مرجع بی‌طرفی نتوانسته این ادعاها را اثبات کند؛ این در حالی است که عربستان سعودی بیش از یک سال و نیم است که در یک جنگ گسترده، نابرابر و بی‌منطق علیه مردم یمن درگیر بوده و جنایات غیرقابل انکاری علیه غیرنظامیان، کودکان و زنان بی‌دفاع مرتکب می‌شود و ضمن انهدام زیرساخت‌های این کشور، هیچ ابایی از حمله به بیمارستان‌ها و مدارس نداشته و ندارد.» (۷)

۲-۲- موانع سیاسی محتمل در مسیر پیگیری شکایت

توزیع پول، چه سکه‌های طلای محدود مؤسس سلسله و چه میلیاردها دلار درآمد نفت، همواره بخشی از راهبرد آل سعود برای بقا و مشروعیت‌یابی داخلی

و خارجی بوده است. خرید وفاداری و فرمان برداری قبائل در داخل و یارگیری در معادلات و مناسبات خارج، همواره از طریق توزیع پول صورت پذیرفته است. (۸) نقش پول و به صورت مشخص استفاده از دلار در چارچوب «دیپلماسی دلار» برای تغییر رفتار بازیگران منطقه‌ای و بین‌المللی، کاربرد فراوانی در سیاست‌ورزی سعودی‌ها داشته است. (۹)

آخرین مصداق به کارگیری دیپلماسی دلار در گزارش سالانه ناقضان حقوق کودکان صورت پذیرفت. در این گزارش به عربستان به عنوان مسئول ۶۰ درصد تلفات کودکان در جنگ یمن اشاره شده بود که تنها چند روز پس از انتشار گزارش مذکور، دبیر کل سازمان ملل در اقدامی بی‌سابقه نام عربستان را از فهرست خارج کرده و اعلام نمود که قرار است تحقیقات مشترکی با مشارکت ریاض در مورد جنگ یمن انجام شود.

با پیشفرض اینکه آل سعود بتواند از طریق راهبرد دیپلماسی دلار، کمیته نظارت بر اجرای قطعنامه را تطمیع کرده و آن را مجاب کند تا ضد ایران گزارشی را به شورای امنیت تقدیم نماید، آنچه پس از تحقق این امر پیش خواهد آمد مطرح شدن گزارش کمیته اجرایی در شورای امنیت است. از نظر شورای امنیت اگر موضوع اهمیت چندانی نداشته باشد، قابل طرح در جلسه شورا نخواهد بود، اما اگر گزارش کمیته حاوی نقض گسترده قطعنامه ۲۱۴۰ و ۲۲۱۶ باشد، موضوع قابلیت می‌یابد که در جلسه شورای امنیت مطرح شود. به هر دلیلی، اگر عربستان بتواند پس از گزارش کمیته اجرایی، با استفاده از همراهی و نفوذ آمریکا، تجهیز انصار الله از سوی ایران در شورای امنیت را به موضوعی قابل رسیدگی ارتقا دهد، ملاحظات و معادلات سیاسی حاکم بر روابط و رقابت‌های اعضا دائم، از پیش بردن این شکایت از سوی عربستان و آمریکا ممانعت به عمل خواهد آورد. به عبارتی روسیه و چین به عنوان‌های قدرت‌های شرق حاضر نیستند زیاده‌خواهی و قدرت‌طلبی آمریکا

و متحدان منطقه‌ایش را بپذیرند، لذا در این راهبرد تلاش می‌کنند در کنار قدرت‌های مخالف سلطه آمریکا قرار گرفته و زیاده‌خواهی آمریکا و متحدینش را محدود کنند. وتوی قطعنامه‌های ضد سوری شورای امنیت از سوی روسیه و چین نیز در این راهبرد و چارچوب، قابل تحلیل می‌باشند. بنابراین احتمالاً تلاش آمریکا و عربستان در شورای امنیت با سد وتوی روسیه و چین مواجه خواهد شد. نهایت تلاش آمریکا و عربستان در این معادله می‌تواند به صدور بیانیه‌ای غیرالزام‌آور منتهی شود. این نوع بیانیه مختص هیئت‌رئیس‌شورای امنیت است که با اکثریت ۹ عضو تصویب شده و رای مثبت و یا منفی عضو دائم جایگاهی در تصویب یا عدم تصویب بیانیه ندارد.

تفاوت ماهوی بیانیه با قطعنامه، الزام‌آور بودن قطعنامه می‌باشد. به این معنا که بعد از تصویب قطعنامه، تخطی و نقض مفاد قطعنامه برخورد قهر آمیز شورای امنیت ذیل فصل هفتم (تحریم اقتصادی، تحریم

و محدودسازی روابط سیاسی و... را در پی خواهد داشت. اما بیانیه، چنین پیامدی نداشته و صرفاً به تذکر و اخطار اکتفا می‌کند.

۳- بررسی اهداف سیاسی آل سعود از ارائه شکوائیه

با توجه به مسائلی که مورد بررسی قرار گرفت می‌توان چنین استنباط کرد که عربستان در پیگیری شکایت برای تصویب قطعنامه یا بیانیه طرفی نبسته و راه به جایی نخواهد برد. اما به نظر می‌رسد عربستان با طرح این شکوائیه به دنبال تحقق بخشیدن به اهداف و مقاصد سیاسی خود است که در ادامه به بخشی از این اهداف اشاره می‌شود:

۱-۳- به حاشیه راندن اعتراضات ایران نسبت به بی‌کفایتی آل سعود در مدیریت حج

در حج سال ۱۳۹۴ بیش از ۶ هزار مسلمان در لباس احرام به شهادت رسیدند که در میان این تعداد عظیم شهیدای مظلوم، ۴۷۰ زائر ایرانی نیز حضور داشتند. واقعه سقوط جرثقیل و جان باختن بیش از یک صد زائر، آتش‌سوزی در چادر زائران برخی کشورها، محبوس شدن حجاج در قطار و حوادث ریز و درشت دیگر همگی حاکی از بی‌تدبیری و بی‌کفایتی مسئولین عربستان سعودی در اداره امور حج است. (۱۰) پیام امام خامنه‌ای (حفظه الله) در سالگرد کشتار منامبئی بر در محدوده کنترل‌های نامعهود دستگاه‌های جاسوسی آمریکایی و صهیونیستی قرار دادن حجاج و لزوم چاره‌اندیشی برای مدیریت حرمین و شریفین، موجی از انتقاد از آل سعود و همراهی و همسویی با ایران را در

پی داشت. به طوری که شخصیت‌های برجسته جهان اسلام از رفتارهای غیراسلامی آل سعود انتقاد کرده و لزوم اندیشیدن برای مدیریت حرمین شریفین را امری حیاتی دانستند. (۱۱) از سویی پیام رهبر معظم انقلاب در رسانه‌های عربی و غربی نیز بازتاب گسترده‌ای داشت به طوری که بررسی قصور و تقصیر آل سعود در مدیریت حج و واکاوی زوایای مختلف پیام امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) به تیترو سرتیتر اصلی رسانه‌ها و میزهای کارشناسانه تبدیل شد. این موضوع آل سعود را در وضعیت بغرنجی قرار داده و این رژیم کوشید توجهات را از بی‌کفایتی و جنایت خود منحرف کرده و به موضوع دیگری جلب کند.

بنابراین انحراف افکار عمومی و توجهات از موضوعی به موضوعی دیگر، یکی از دلایل طرح شکایت آل سعود از ایران می‌باشد. اما آنچه به واقع گریزی از آن نیست، لزوم پاسخ‌گویی به کشتار منا و مهیا کردن شرایط برای مدیریت مشارکتی حج می‌باشد.

امام خامنه‌ای (حفظه الله) نیز در جلسه درس خارج فقه ۵ مهر ۹۴ به این موضوع اشاره کرده‌اند: «دنیای اسلام در این خصوص سؤالات زیادی دارد که مقامات سعودی به جای فرافکنی کردن و متهم کردن دیگران در این زمینه، باید به آن‌ها پاسخ دهند.» (۱۲)

۲-۳- تشدید ایران‌هراسی و متهم کردن ایران به حمایت از تروریسم

ایران‌هراسی همواره بخشی از سیاست‌های غرب بوده که پس از انقلاب اسلامی و به منظور تحقق بخشیدن به اهداف مختلف به کار گرفته شده است. محورهای اصلی ایران‌هراسی به دنبال ارائه چهره‌ای تندرو و خشونت‌طلب از ایران است که سعی دارد این خشونت را به بخش‌های مختلف منطقه و جهان تسری دهد. گفتمان ایران‌هراسی بر انگاره‌ها و دقایقی چون معرفی ایران به عنوان محور شرارت، بزرگ‌ترین حامی

تروریسم در جهان، بزرگ‌ترین تهدیدکننده همسایگان و تهدیدی برای صلح جهانی و... استوار است.

محور استکبار با به کارگیری این راهبرد، ضمن همراهسازی سایر کشورها به دنبال توجیه‌پذیر کردن جنایت‌های خود علیه ایران است. به زعم آمریکا اعمال تحریم‌های یک‌جانبه در موضوعات مختلف و ترور دانشمندان هسته‌ای و تدارک حملات الکترونیکی و... در چنین فضا و چارچوبی مشروعیت پیدامی‌کنند. لذا آل سعود نیز تلاش می‌کند در راهبرد تشدید ایران‌هراسی حرکت کرده و ضمن همراهسازی سایر کشورهای منطقه و فرامنطقه، شرایط و زمینه را برای اعمال تحریم و محدودسازی ایران مهیا کند. ایجاد فضای منفی در زمینه‌های سیاسی، نظامی، حقوقی و امنیتی هدف دیگر ایران‌هراسی سعودی‌ها است.

اما نکته قابل توجه در این موضوع، همراهی سایر کشورهای تابع و مطیع عربستان است. به این معنا که ایران‌هراسی و اقدامات ایران‌ستیزانه آل سعود

بلافاصله حمایت و موضع‌گیری سایر کشورهای منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای رانیز به دنبال دارد؛ به گونه‌ای که شکلی از هماهنگی و انسجام در این مسیر به وضوح مشخص است. به‌طور مثال پس از طرح شکایت عربستان «عبدالملک المخلافی» وزیر خارجه دولت مستعفی یمن اعلام کرد؛ دولت قصد دارد از آنچه تسلیح انصارالله به وسیله ایران می‌نامد به شورای امنیت شکایت کند. یا آمریکا که خود پایه‌گذار و طراح اصلی شکایت بود، اعلام کرده است در حال بررسی مسئله اعمال تحریم‌های جدید علیه ایران به دلیل حمایت از انصارالله است. (۱۳) در سخنرانی «محمد بن نایف» ولیعهد آل سعود در نشست سالانه سازمان ملل و مطرح کردن اتهامات بی‌اساس علیه ایران همین همکاری مشهود است؛ به طوری که موضوع جزایر سه‌گانه که ادعایی بی‌اساس و بی‌مبنا و با پشتوانه سیاسی است، بلافاصله بعد از محمد بن نایف در سخنرانی «عبدالله بن زاید» وزیر خارجه امارات نیز بازتاب می‌یابد.

استقلال‌زدایی و اعتبار‌زدایی از حرکت مردمی و انقلابی انصارالله، مشروعیت بخشیدن به حملات و تجاوزات خون‌بار آل سعود به یمن، به حاشیه بردن جنایت‌های خود در یمن و منحرف کردن افکار عمومی از محکومیت‌های متعدد، بخش دیگری از اهداف سیاسی عربستان از مطرح کردن شکایت علیه ایران در شورای امنیت است که تنها به صورت محور به آن‌ها اشاره شد.

۴- واکنش‌های متقابل ایران در مقابل شکوائیه آل سعود

همان‌طور که اشاره شد شکایت آل سعود بیشتر به دنبال تحقق بخشیدن به اهداف سیاسی است. لذا ایران در مقام واکنش به این شکایت می‌تواند اقدامات مختلفی انجام دهد.

سازمان‌دهی محوری از نهادها و دولت‌های حق‌طلب و مستقل برای شکایت از جنایت آل سعود از جمله این اقدامات است.

آل سعود در طی ۱۸ ماه تجاوز به یمن، جنایات سازمان‌یافته فراوانی در حوزه‌های گوناگون مرتکب شده است. کشتار زنان و کودکان بی‌گناه، محاصره اقتصادی و ایجاد اختلال در فرایند آب‌رسانی، سوخت‌رسانی و انتقال مواد غذایی به مناطق مسکونی، بمباران زیرساخت‌های غیرنظامی مانند مدارس و بیمارستان‌ها و مراکز بهداشتی تنها بخشی از جنایتهایی است که محرز و غیرقابل انکار است. لذا با استفاده از این موضوع می‌توان با سازمان‌دهی کشورهای غیر تابع و مستقل، موضوع جنایت عربستان در یمن را در نهادها و همایش‌های مختلف پیگیری کرد. تحقق این موضوع عربستان را در تنگنای سیاسی قرار خواهد داد.

رژیم آل سعود اصلی‌ترین منشأ تشکیل و تجهیز تروریسم است. فرقه وهابیت که بر نفرت از سایرین

قوام یافته، مروج خشونت و افراطی گری می باشد. این موضوع در کنار تجهیز مالی و نظامی تروریست ها، عربستان را به منبع صدور تروریسم تکفیری تبدیل کرده است. با برگزاری اجلاس ها و همایش های مختلف با حضور کشورها و چهره های برجسته، معتدل و وحدت طلب جهان اسلام، می توان آل سعود را از منظر ایدئولوژیک در انزوا قرارداد. اجلاس اخیر گروزی با مشارکت علمای اهل سنت می تواند نمونه مناسبی برای این موضوع باشد. از طرفی با تأکید بر مفاهیم و ارجحیت های وحدت بخش و چرخیدن حول مدار وحدت جهان اسلام و خارج ساختن وهابیت از جرگه مذاهب اهل سنت، می توان مقابل ائتلاف ها و اتحاد های سازمان یافته سعودی ها، معادل سازی کرد.

جمع بندی

عربستان سعودی طی یک شکوائیه رسمی، ایران را به نقض قطعنامه ۲۲۱۶ سازمان ملل و حمایت از انصار الله در حمله به بخش های جنوبی عربستان متهم کرده است. این شکایت بلافاصله بعد از سفر جان کری وزیر خارجه آمریکا به عربستان و متهم کردن ایران به تجهیز انصارالله، جنبه عملیاتی به خود گرفت. به نتیجه رساندن این شکایت، با موانع ساختاری و سیاسی روبه رو است. داشتن شواهد و مدارک برای اقناع کمیته نظارت بر اجرای قطعنامه ۲۱۴۰ و ۲۲۱۶ و فرایند معین شده در منشور سازمان ملل متحد برای تصویب بیانیه یا قطعنامه علیه ایران، از جمله موانع ساختاری و مخالفت احتمالی روسیه و چین با تحقق چنین امری از جمله موانع سیاسی می باشند. اما آل سعود با طرح این شکایت به دنبال برخی اهداف سیاسی است. به حاشیه راندن اعتراضات و تضعیف اجماع سازی ایران علیه آل سعود در لزوم چاره اندیشی برای مدیریت حرمین شریفین و

تشدید ایران هراسی از جمله اهداف سیاسی آل سعود برای مطرح کردن شکایت می‌باشد. برجسته کردن جنایات آل سعود در یمن، ایجاد محوری از دولت‌های مستقل برای شکایت از او، طرح رسانه‌ای و دیپلماتیک این جنایت‌ها و نیز برگزاری همایش‌های مختلف برای انزوای سیاسی و ایدئولوژیک وهابیت، می‌تواند از جمله گزینه‌های ایران برای واکنش متقابل باشد.

منابع

۱- «مبادرة أمريكية للحل باليمن تتيح مشاركة المخلوع صالح بالسلطة»، وبسایت «arabi21»، ۴ شهریور ۹۵، بازیابی در:

<http://arabi21.com/story/942583/>

۲- «متن قطعنامه ۲۲۱۶»، وبسایت «سازمان ملل»، ۲۵ مهر ۹۳، بازیابی در:

<http://www.un.org/press/en/2015/sc11859.doc>

[htm](#)

۳- رضا موسی زاده، سازمان‌های بین‌المللی، تهران، میزان، ۱۳۷۹، ص ۱۲۴

۴- «گزینه‌های ایران در مقابله با شکایت عربستان»، وبسایت «دیپلماسی ایرانی»، ۲۷ شهریور ۹۵، بازیابی در:

<http://irdiplomacy.ir/fa/page/1963205/html>

۵- «متن قطعنامه ۲۱۴۰»، وبسایت «سازمان ملل»، ۷ اسفند ۹۲، بازیابی در:

<http://www.un.org/press/en/2014/sc11296.doc>

[htm](#)

۶- جنگ نامتعادل بر مظلوم‌نمایی استوار شده است. این نوع جنگ راهبردی است که دولتی از طریق مظلوم‌نمایی و برجسته‌سازی موضوعی، سعی می‌کند توجه مجامع بین‌المللی را

به آن موضوع جلب کند.

۷- «ایران به نامه عربستان در شورای امنیت پاسخ داد»،
وبسایت «فردانیوز»، بازیابی در:

<http://www.fardanews.com/fa/news/572675/>

۸- برای مطالعه بیشتر ر.ک: محمد گلی، «گزارشی از کتاب
درباره عربستان سعودی (مردم، گذشته، دین، خطوط گسست
آینده)»، شهریور ۹۵، اندیشکده راهبردی تبیین، بازیابی در:

[http://tabyincenter.ir/index.php/free-menu-
pajohesh/1395060708](http://tabyincenter.ir/index.php/free-menu-pajohesh/1395060708)

۹- برای مطالعه بیشتر ر.ک: سعید ساسانیان، «عربستان چگونه
با دیپلماسی دلار در پی مهار ایران است»، ۱۰ اسفند ۹۴،
اندیشکده راهبردی تبیین، بازیابی در:

<https://goo.gl/HCgoRD>

۱۰- برای مطالعه بیشتر ر.ک: رحمان نجفی سیار، «پرسش‌ها
و ابهامات فاجعه منا و پاسخ مقامات سعودی»، ۲ آبان ۹۴،
اندیشکده راهبردی تبیین، بازیابی در:

<https://goo.gl/4wQzvt>

۱۱- «انتقاد شخصیت‌های اسلامی از رفتارهای عربستان با
حجاج»، خبرگزاری تسنیم، ۱۸ شهریور ۹۵، بازیابی در:

<http://www.tasnimnews.com/fa/>

news/1395/06/18/1181477/

۱۲- «بیانات در ابتدای جلسه درس خارج فقه درباره فاجعه منا»،
۵ مهر ۹۴، بازیابی در:

[http://farsi.khamenei.ir/speech-
content?id=30899](http://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=30899)

۱۳- «واشنگتن: در حال بررسی تحریم‌ها علیه ایران به دلیل
حمایت تسلیحاتی از حوثی‌ها هستیم»، خبرگزاری فارس، ۵
شهریور ۹۵، بازیابی در:

<http://www.farsnews.com/13950605000650>

به حاشیه راندن اعتراضات و اجماع‌سازی ایران
علیه آل سعود در لزوم چاره‌اندیشی برای مدیریت
حرمین شریفین و تشدید ایران‌هراسی، از جمله
اهداف سیاسی آل سعود برای مطرح کردن شکایت
می‌باشد.

نشانی پایگاه اینترنتی:

www.Tabyincenter.ir

شماره تماس جهت اعزام سخنران:

۰۲۱-۲۶۱۵۳۲۳۹

شبکه (کانال) اندیشکده راهبردی تبیین در تلگرام:

@Tabyincenter

